

zdaj natisnjene liste. — Pri tej priliki moram onim g. naročnikom, kateri želé, da bi se o „Liri“ naznanilo, ali se je poslana naročnina prejela ali ne, opomniti to, da mi tega ne dopušča prostor njen. — Do zdaj se je razposlalo vseh šest že natisnjenih listov L. S. z napisi, kakor so mi jih č. g. naročniki naznanili. Kdor je tedaj med tem kraj stanovanja premenil, naj popraša še na poprejšnji pošti za-nje, ker mu lista ne morem z drugim napisom pošiljati, dokler se mi ne naznani novi kraj stanovanja. — Prosim, razglasite to povabilo tudi med drugimi svojimi znanci. Z Bogom!

V Pragu 15. maja 1866. France Grbic.

* Drobttinice za leto 1866 so prišle na svetlo. Zopet obsegajo one, ki so nam dragocena zapiščina nepozabljivega knezoškofa Slomškega, mnogo mičnega, raznovrstnega blaga. Po naročilni poti veljajo trdo vezane 1 gold., mehko vezane pa 90 kr. nov. den.

* Družba sv. Mohora in njene knjige. — „Letos teče sedmo leto — piše „Glasnik“ — kar se je bila družba sv. Mohora po sedanjih pravilih v Celovcu ustanovila. Število njenih udov je rastlo od leta do leta; prvo leto (1860) jih je bilo 1082, drugo 1200, tretje 2620, četrto 1656, peto 2173, šesto 2719 in letos jih bode precej čez 3000 udov; te dni se natanjčni imenik sestavi, da pojde v natis. Letos prejmo udje 13. in 14. zvezek „slov. Večernic“, Ciglerjevo pripoved „Kortonica“, Rogačevo „Življenje svetnikov in svetnic božjih“ (poldrugi mesec), z mnogimi podobami ozaljšano „Koledarček za leto 1867“, in poleg tega še, „prilike o Bonaventure“ v Lesarjevi prestavi. Bukve se razpošiljajo v prvi polovici prihodnjega meseca; kdor se še ni oglasil pa se še misli, naj se podviza, imenik pojde vsaj 6. — 7. t. m. v natis.“

Prislovice in reki iz Istre.

Ki teče, mu život oteče (se debeli); ki leži, mu se slama za život drži.

Na ležec pridu četiri stvari: smrad i glad, buha i šenac (uš).

S čim se najdemo, s tim se ljubimo (ti dam, kar imam).

Ki s kim spi, ta s tim drži.

Sv. Ivan naloži oganj: žito zori ili zgori.

Bog ne platja vsake nedelje, nego na vrime.

Marač poji seno, Avgust popije vino.

On bi se va prst ugrizal, za uzrok smutnji najti.

Ki kupuje, ne obiluje.

Smo si neka deveta voda (dalna rodbina).

Bolje je, da je rame trudno, nego srce tužno.

Zableno kega gledati (zeló zamišljeno).

Avgust pohust. (Avgusta mnogo ljudi umre, — pohustiti = malo i velo žilami poguliti).

Trava se ne pušča do Miholje, ni divojka do starosti.

Bolje je, da se človek rodi brez ruke, nego brez sreče.

Priti če vranec (konj) na klanec (tudi prevzetnemu pride težava).

J. Volčič.

Dopisi.

Iz Kragujevaca v Srbii 1. maja. (Dalje.) — Povedati moram tudi, da so delavci po Srbii grozno dragi in da se zeló težko dobijo, dobri pa nikakor ne. Dekle in hlapce plačujemo za mesec dni po 8 do 15 gold., se ve, da jim dajemo tudi hrano in stanovanje. Ob

nedeljah in praznikih zahtevajo slobodo, da gredó kamor jim je drago, in da pride k njim, komur drago. Dninarjev (najetih delavcev) se izpod dveh ali treh dvajsetic tudi za najlože delo ne dobí. Se ve da plačilo je tukaj ali v zlatem ali srebernem denarji. Posebno so pa rokodelci grozno dragi; kdor ni skusil, ne verjame. Kdor nima svoje družine, da mora svojo zemljo z najemniki obdelovati, si nikakor pomagati ne more; tako gospodarstvo mora iti rakovo pot. Lepa kmetiška poslopja, kakor lepo pohištvo, hlev, hram, pod, kaščo, kozolec itd. si tukaj zidati, grozno drago stane. Res je po Srbii lepega lesa dovolj, in ker kamenja ni mnogo, se opeka za zidanje povsod dela; al ljudi je še grozno malo, zato jih ni, ki bi služili, ki bi delali; zato so delavci tako strašno dragi, da se tudi dobiti ne morejo, in ako se dobijo, delajo kolikor, in dokler se jim poljubi. Sila drag bi bil tukaj lep mlin s stopami in z žago, ker domačih tesarjev in zidarjev nikakor ni. Po Srbii so zidarji in tesarji sami Bulgari in Cincari; da bi si Srbini s težko žatlako in kladnico svoje roke žulili, ali da bi se z apnom ali peskom in kamenjem mučili in mazali, za to delo je pregosposk, in — da tiho rečem — prelen.

Kdor ima svojo delavno družino, bi tukaj na rodovitni zemlji dobro izhajal, in lahko bi si za nekoliko denarja lepo zemljo kupil. Zemlja tukaj res ni draga, kajti ljudi je še malo in po zemlji brbati niti jih veseli, niti to znajo. Se ve, da hiša z zemljo je dražja; pa Slovenec, ako lepe zemlje in hoste dovolj dobí, bi si že za prebivanje zgradil kako bajto. *) Tudi se lahko vse pohištvo pod zemljo napravi, kakor si ga pridni in bistri Bulgarin napravi. On skoplje grozno veliko jamo, postavi v njo tramove, jo razdeli v sôbe, hrame, kašče, kuhinjo, hleve itd. V kuhinji naredi iz blata ognjišče in dimnik; iz hleva napelja žleb in graben, da se voda in blato na njive oceja. Na tramove dene grede, se ve, kar se dá vejaste in krevljaste, na te dene in nameče brsti in druge šare in vse pokrije na debelo z zemljo. In evo! hiša in vse poslopje je gotovo, brez stroškov, samo, da stane nekoliko dni truda; a dobro je tako, da ga noben dež ne premoči in noben ogenj ne požge; pozimi je vrlo toplo, poleti lepo hladno. Kaj češ boljšega za silo? (Se ve, da za veliko silo. Vred.)

Zdaj vam povem le še to, da si ta, kdor je pošten in pridnih rok, v Srbii lahko kruh služi; če je tudi dekla ali hlapec boljše živí, nego po družih deželah. Za Slovence bi bilo pa najbolje, da bi vas več vkup doli prišlo, da bi tukaj zajedno svoja sela in svoje občine imeli, da bi drug drugemu na pomoč bili in si sčasom lepe hiše, pode, kozolce, kašče, hrame, hleve itd. zidali, česar še Srbini videli ni; vse bi lepo po slovenskem običaji s slamo pokrili, česar še tudi Srbini nikoli videli ni, niti ne bode, ako Slovenci doli ne pridete. Gotovo bi se Srbini slovenskim slamnatim streham, kozolcem, podom, hlevom, hramom itd. čudili. Vse to bi mu kaj dopadlo in pričel bi vas posnemati. Še bolj bi mu pa dopadali vaši bčelnjaki, vaši plugi, vozovi, vaše detelje, korenje, repa, ajda, prosó itd. Najbolj bi mu pa gotovo všeč bili vaši ajdovi žganci, kisle repa s svinjskim mesom in jako poštengana kaša! Brez šale: jaz mislim, da bi Slovenci tukaj pri malih davkih na rodovitni zemlji kaj dobro živeli in bi Srbinom lep izgled poljedelstva, živinorejstva in bčelarstva bili. Ako bi se pa še svilorejstva poprijeli, ktero srbsko upraviteljstvo tako krepko pospešuje, bila bi vaša sreča. Se ve, da bi morali z družinami vas več skupaj doli priti,

*) Naselniki dobijo po zakonih izvan družih pomočkov od opraviteljstva tudi zemljo in hišo. Pis.

da ste drug drugemu na pomoč in da ne bi bilo treba, tukajšnjih, silnega plačila vajenih delavcev in hlapcev najemati. Za vas bi bil najbolji kraj ravni desni bregovi Save, od izliva Drine v Savo do Belega grada, tako imenovana Mačva, ali pa lepa moravska dolina.

Lani sem vam zakone o naselitvi v „Novicah“ v listu 34. in 35. povedal. Po teh zakonih mora vsak najpred prositi gospoda ministra notranjih oprav (Nikola Kristič-a) za srbsko podanjestvo. V prošnji naj vsak pové svoje imé, koliko ima otrók, ktereга spóla so itd. Prošnja naj se piše v srbskem jeziku; če pa drugač ni, jo naredite v slovenskem jeziku; minister zná tudi nemški. Ko ste od ministra v srbsko podanjestvo sprejeli, takrat še le ste preskrbljeni v Srbii, in potem še le iščite odpusta vsak od svoje deželne vlade za sebe in svojo družino iz avstrijskega podanjestva (sožiteljstva) prej pa nikakor ne. Dokler niste v Srbii gotovi, ne prodavajte svojega posestva in zemlje nikakor ne. Ravnajte se po zakonih, ktere sem vam povedal, pa bote vse dobili, kar je naselnikom zemljedelcem po njih odobreno. Se vé, kdor zná kako rokodelstvo, ali si hoče tukaj zemlje kupiti ali pa služiti, mu ni treba po teh zakonih se ravnati, ker tak tukaj na svojo roko živi in nobene pomoči od opraviteljstva ne išče; takemu je dovolj potni list od svoje deželne vlade, pa hajd s trebuhom za kruhom!

Ko begunec more vsak človek in iz vsake države v Srbijo pripihati in od srbske vlade zaklona iskati, in srbska vlada ga obdrži in varuje, ako je samo le političk grešnik, pa sicer pošten človek. Ako pa vlada nasproti izvé, da je on zločinec in hudodelec druge vrste, ga pošlje dotični vladi nazaj. Na ta način, to je, ko begunci, pridejo v Srbijo ljudje iz Bosne, Bolgarije, stare Srbije itd. In srbska vlada jim je na roke, in jim pomaga, kolikor jej je mogoče, daje jim zemlje in druge pomoči, ako so dobri in pošteni; malopridneže in hudobneže pa pošlje ali v topčiderske zatvore ali jih sicer pokorí, kakor kdo zasluži. Vi Slovenci, ne živite pod pritiskom turškega divjaštva, zatorej lahko vsak čas potne liste dobite, zato se vam brez njih na pot podajati ni treba. Da! sramota bi bila, ako bi vi pošteni in delavni Slovenci brez potnih listov doli pri-cefrali in tukaj tako dolgo po zatvorih tičali, dokler bi se srbska vlada ne uverila, kaj in kdo da ste! Z gospodom ministrom vsak lahko ustmeno in pismeno govori, ako je govor o kaki važni stvari, in važna stvar je tudi naselbina zemljedelcev po Srbii. Jaz v Beligrad brez dovoljenja ne smem, in dovoljenja brez posebnega vzroka iskati, mi ne pada v račun. Ker je pa tujcu na tujem res težko (to sem tudi jaz pri svojem dohodu občutil) in ker ste me prosili, naj povem, kje da bi bilo v Beligrad prisedšim najbolje se dogovoriti in posvetovati, vam naznanjam štiri izvedene, poštene in sploh znane može, ti so: Čeh Nace Bajloni in njegov sin Jakob, in pa Srbini Toša Popović, pa tudi Filip Špec. Gotovo vam bo ta in uni rad na pomoč.

(Konec prihodnjič.)

V Buda-Peštu 1. rožnika. V. — Česar smo se bali, zgodilo se je žalibog! V noči od 23. na 24. maja je padla huda slana, ktera je posebno vinograde močno poparila. Vendar nisem htél o tej uimi pred pisati, dokler se nisem sam prepričal, kolika škoda nas je zadela. Po sporočilih iz mnogih krajev se more trditi, da je slana po ravnem največ škode vinogradom prizadajala; po goricah so trte prav malo trpele ali celó nič. V Budinu je veliko vinogradov, kteri so v nižavi in proti severju ali proti izhodu; ondi je bilo malo zelenega perja videti, vse je bilo zavito in mrtvo, kakor novembra meseca. Večina vinogradov je pa po gričih, in tem se ni huda sila godila. — Vinski pridelek v

budinskih goricah na eno leto se navadno računi na 200.000 veder, tretjino je morebiti slana vzela, morebiti pa tudi ne, ker se pozeble trte tako hitro obraščajo, da je veselje; Bog nam le daj zopet kmalu dežja, kakoršni je bil zadnjo saboto in nedeljo, ki je zemljo dobro napojil in poškodovane rastline okrepčal. Zdaj imamo pa že nekaj dni tako toploto, da o žetvi ni vsaki čas takove. — Razun trti je slana tudi koruzi, fižolu, sadju, posebno orehom in češnjam dosti vškodila, tudi krompirju in rži, ker je bila že v cvetji, je dosti prizadela, toda krompir si bode že še pomagal, koruza in fižol pa se morata v drugič potakniti; ravno tako tudi tabak, kjer je pozebel. — Največ škode je menda slana ob bregovih Donave napravila; od sedmograške meje se ne sliši nič o slani; ravno tako tudi od debrečinskega kraja in od Diosega ne, kjer močni in dobrodušči „bakator“ raste. — V vélikem Varadinu ni bilo slane, kakor mi je neki pleban pripovedoval, kteri ima sam v vélikem Varadinu mnogo vinogradov, kjer se veliko in prav prijetnega vina prideluje. — Ni se zatoraj prijetlom dobrega vinca preveč bati, da bi zaradi slane letos morali žejo trpeti, le dosti denarcev, potem bo pa tudi dosti vinca! — V več vinogradih sem videl, da pozeble trte še nimajo čisto nobenega novega peresa, grozdíči so pa že znova nastavljeni. — Nekdo mi je pripovedoval, da je 1811. leta slana toliko in tako dobrega vina dala, da malokdaj tako. Bog daj, da bi letos ravno tako bilo!

Ker sem že večkrat iz Buda-Pešta pisal, in marsiktere reči omenil, ktera je morebiti željo kakega bravca „Novic“ obudila, z Buda-Peštom in njega okolico se bližej seznaniti, bodem poskusil, kolikor mi bo čas pripuščal, glavno mesto ogerske dežele in njega prebivavce na kratko obrisati, toraj že naprej morem omeniti, da mi popis ne bode gladko tekél, v takih delih nisem izurjen, zatoraj prosim prizanesljivega presojevanja. — Danes hočem le Buda-Pešt z Ljubljano primeriti. (Dal. prih.)

Iz Ruš na Štaj. 28. maja. D. G. (Národna veselica.) Naznanile so „Novice“, da je odbor mariborske čitalnice sklenil napraviti shod 27. dne t. m. v naše Ruše. In res so se mnogi gospodje pripeljali ob pol 10. uri iz Maribora po železnici. Prva pot je bila v cerkev, kjer so pri službi Božji prav izvrstno popevali. Po cerkvenem pravilu so se podali pol ure hodá v Glazerjevo gostilnico, kjer so obedovali. Po obedu so šli na sprehod proti tako imenovanemu „turškemu zidu“ tik Drave, ktereга pa je železnica skoro popolnoma ykončala. Povrnivši se v imenovano gostilnico so v lepo okinčani sobi pričeli malo „besedo“; s preprijetnem petjem so se vrstili govori in deklamacije do trde noči. Udeležilo se je te veselice mnogo gospodov iz Maribora, pa tudi kmetov iz domače in lempaške fare. Tudi gosp. dr. V. iz slovenske Bistrice je nas počastil s svojo nazočnostjo in razveselil s krepkim svojim govorom. Hvala vrlim rodoljubom za to premilo nam veselico. V resnici si želimo več takih dni!

Iz Proseka 25. maja. N. — Klic v boj, se razlega. Na noge bratje, primorski Slovenci! Domovina je v nevarnosti. Znano vam je, kako žalostno je bilo, ko so še črni oblaki pokrivali nam primorsko slovensko deželo. Kdo izmed nas je pozabil tužnih časov, ko še nismo smeli se imenovati Slovence? Hvala Bogu, da smo se jih rešili! Svetli naš cesar Franc Jožef nam je pravico zagotovil, za-nj stojimo zdaj vsi pripravljeni. Zato pozor Slovenci! da se nam ne vrinejo sopet taki časi in morebiti še hujši od prejšnjih. Vojska je pred durmi; sovražnik že misli in duhta, kako da bi si vplenil preljubo nam domovino. Zdaj, bratje, ko sovražnik meri na naše obrežje, naj le ena beseda veljá med nami, in

ta naj bodi: vsi za enega, eden za vse! Kot en mož z orožjem v roci se moramo naproti ustaviti onemu, ki že dolgo nas prišteva k tisti škornji*), ktera se nikakor ne prilega naši nogi, ki bi jo le ožulila in oglodala do živega. Ker je narodna straža tržaške okolice vsa navdušena, vstopiti se proti vsacemu sovražniku, bilo bi le želeči, da se oboroži, in tako tudi naša rešerva narodne straže brž ko je mogoče!

Iz Poddrage 25. maja. Tudi tukaj se zdaj dosti govori o vojski. Pravijo, da bodo vse s kraja, tudi zakonske, bodisi da niso še ali da so že bili vojaki, če so le sposobni za orožje, za domače brambovce pobrali.***) Pa saj je tudi leto samo (tako pravijo ljudje) ves čas bojno, prepirljivo leto; pozimi je toplota nadvladaovala mraz, majnik pa je bil mrzel, da včasih ni bil kožuh preveč. Za letino se še nič prav ne vé; češnje še zdaj niso zrele, za trtni zarod kaže srednja mera, slive, češplje, cibare in kar je tacega sadja, je šlo čez navado dosti v rožiče; reži in pšenici se obeta srednja letina; breskev nam je sila veliko pomorilo; sená bo dosti.

Poddražan.

Iz Loke 4. maja. — Naš okraj (kanton) ima že svoje občine (srenje) gotove in skor prav tako velike, kakor so nam „Novice“ v 17. listu povedale, da so nekdanje bile, namreč Loka, Staraloka, Poljane, Trata, Oslica, Sorica, Železnike, Selce, — le Javorska občina je več. To je lepo in očitne hvale vredno, da se 15 dozdanjih občin je združilo v 9, katerih bi sicer še lahko manj bilo, ako ne bi gorati kraj združenja res nekako oviral. — Ali bojo pač „Novice“ mogle tako pohvalo dati tudi drugim krajem? Ali so povsod kakor pri nas c. k. okrajni predstojniki tako krepko pomagali svojim soseskam, da se iz starih malih prestvari v velike, in vendar imajo konec tega meseca že nove občine gotove biti. Pomagajte si tedaj sami domoljubni možaki, da si osnovate, kolikor mogoče, velike soseske, ker postava vam daje častitljiva opravila v roke, ki jih bojo le večje občine lahko opravljale. Ne! da bi se, ako soseske po starem kopitu ostanejo drobna stvar, potem zabavljivo reklo: „no, zdaj pa vidite, da naš kmet ni za nič!“

Iz Ljubljane. Pretekli teden je imel mestni zbor dve dolgi seji, pa vendar ni še vsega rešil, kar je kazal dnevni red. — V seji 20. maja je župan dr. Costa pozdravil nove odbornike in potem naznanil to-le: Otroci ranjcega župana Ambroža nimajo tolice premoženja, da bi se jim mogla odtegniti miloščina; — kolib za vojake je narejenih 6, za konje 2; vsled županovega oklica se je za slamnice nabralo nekoliko denarja, a premalo ga je še; ponovila se bode tedaj prošnja; — pri odhodu gospoda nadvojvoda Ernesta se je župan z dvema odbornikom poslovil od njega ter ga prosil, naj se zopet vrne v Ljubljano, kadar bode konec sedanjih homatij; — da je po potovanji njegovem v Videm in Verono se doseglo to, da vojaška sodnija in položna denarnica c. k. deželne general-komade pride v Ljubljano; — mestna kasa je sicer zelo uboga, al za mesec majnik pritekó še mnogi dohodki; za prvi mesec se je davka za pivo (ol) nabralo za 699 gld., po takem utegne letni znesek od piva biti kakih 7 do 8000 gld. Naposled bere župan dopis onega odbora, ki se je osnoval za nabero prostovoljnih vojakov notranje-avstrijskih (to je, za kranjsko, štajarsko in koroško); v tem

dopisu prosi odbor podpore tudi iz mestne kase. Župan je razložil velike stroške, ki jih ima mesto, al da vendar Ljubljana pokaže svojo starodavno lojalnost, nasvetuje, naj se daruje 1000 gold.; ves zbor mu pritrdi. — Potem poprime dr. Bleiweis besedo in nasvetuje: naj zbor, gledé na to, da si mesto že davno prizadeva za c. k. general-komando v Ljubljano, pa je zdaj po osebnem iskrenem prizadetji gosp. župana na pravem mestu saj to že doseglo, da gotovo prideta ona dva oddelka omenjene vojaške oblasti v Ljubljano, zahvalo svojo izreče gosp. županu; — ves zbor pritrdi temu predlogu. Dalje je vprašal dr. Bleiweis: ali je res, kar časniki pripovedujejo, da se mnogo vojaških bolnišnic napravi v Ljubljani, in želi, naj se preobilnost taka odvrne na dobro bolnim vojakom samim in na zdravje prebivalcev ljubljanskih, zakaj letos se ima Ljubljana zapreti in smrdljivi kanali bojo na suho razlivali gnojnico, 16. avgusta pa začno mah požigati, in tako se združite ravno letos dve zdravju škodljivi okoliščini. Župan je rekel, da mu ni znano, da bi preobilo bolnišnic se ustanovilo tukaj, da pa ne bode prezrl imenovanih mestnih okoliščin.

Potem so se volitve začele župana - namestnika in odbornikov za 8 odsekov. Za župana - namestnika je bil izvoljen dr. Zupan; ker pa se je tej volitvi odpovedal, je bil voljen dr. Orel, ki je prevzel to opravilstvo, zahvalivši se za častno zaupanje in razodevši željo, naj bi zbor zmiraj edin bil v tem, kar zahteva blagor mesta. Župan dr. Costa predlaga, naj zbor izreče zahvalo dosedanjemu podžupanu dr. Zupanu za dveletno marljivo delovanje; ves zbor pritrdi temu županovemu predlogu. — V odseke so bili odborniki voljeni tako: V 1. (magistratni) odsek: dr. Orel, Horak, Šventner, Frölich, Sovan, — v 2. odsek (za pravniške in osébné zadeve): dr. pl. Kaltenegger, dr. Zupan, dr. Toman, dr. Zupanec, dr. Bleiweis, — v 3. (denarstveni) odsek: dr. Schöppl, Blaznik Auer, dr. Zupanec, Jože Pleiweis, — v 4. (stavbeni) odsek: Malič, Vrhovec, Bürger, Stedry, Resman, Sovan, Debevec, — v 5. odsek (za uboge): Holcer, kanonik Poklukar, Šventner, Vrhovec, Auer, — v 6. odsek (za policijske zadeve): dr. Bleiweis, dr. Schöppl, dr. pl. Kaltenegger, dr. Valenta, Pakič, — v 7. odsek (za šolske in ustanovne zadeve): Poklukar, dr. pl. Kaltenegger, dr. Bleiweis, dr. Toman, dr. Valenta, — v 8. odsek (ki ima osnovati novo mestno občinsko postavo): župan dr. Costa, dr. Zupan, dr. Bleiweis, dr. Schöppl, dr. Zupanec, dr. Orel, Jož. Pleiweis, Frölich, Horak. Ker je bilo že blizu 8. ure, so se ostali predmeti današnje seje odložili za sejo 1. junija.

V tej seji se je lovska pravica na ljubljanskem polji (tedaj tudi na mahu) brez očitne dražbe za 10 let dala gosp. K. Galétu proti temu, da vsako leto plačuje 400 gold. Razprava je bila živahna. Dr. Schöppl je v imenu finančnega odseka poročal o tej zadevi in priporočal zboru, naj podeli to pravico g. Galetu, ker je dobro plača, pa se ni bati, da bi kdaj plačilo na dolgu ostalo, in ker je znano, da g. Galè vsak lov zboljšuje. Blaznik, Jož. Pleiweis, Stedry so za to. Tudi dr. Orel pritruje, samo to dostavlja, naj se v pogodbo stavi, da ako bi utegnil Galè umreti, so za 10 let v isto vezani dediči njegovi. Dr. Toman pravi, da tega pristavka ni treba, ker že postava sama za to skrbi; Frölich želi, naj bi Galè vseh 4000 gold. naprej plačal, Horak pa, naj se lov po dražbi oddá. Obveljal je predlog finanč. odseka. — Sila dolga razprava je bila o tem, kako naj se plačuje gostaščina (zinskruzer), ki je ob novem letu v Ljubljani bila vpeljana tako, da kdor

*) Znano je, da zemlja laška je v obrisu podobna škornji. Pis.

**) Dozdaj je to le prazna govorica. Ako pride druga rekrutba, izbirali se bojo mladenči, ki so bili rojeni v letu 1845., 1844., 1843., 1842. in 1841. Razun teh se nabirajo le prostovoljci, to je taki, ki sami radi gredó v vojake.

50 do 100 gold. plačuje najemščine (činža) za stanovanje svoje, od vsacega goldinarja mestni kasi plačuje vsako leto 1 krajc., od najemščine čez 200 gld. pa od vsacega gold. 2 krajc. Finančni odsek, v čegar imenu je poročal dr. Schöppl, je osnoval predpis za to poberanje, katero v tem obstaja, da hišni posestniki, kadar za se poberaajo najemščino (činž) od svojih gostačev, naj poberaajo tudi to mestno priklado (gostaščino) in kadar odrajujejo svoj hišni davek davkarski kasi pri magistratu meseca julija in novembra, naj obenem tudi od svojih gostačev pobrano gostaščino odrajujejo; ako pa gostač ni plačal hišnemu gospodarju te priklade, naj naznanijo to magistratu, in magistrat bode potem sam skrbel, da iztirja na dolgu ostalo priklado, za katero hišni gospodar nima nobene odgovornosti. Župan dr. Costa je povedal, da tudi v drugih mestih je tako, in da v Ljubljani je pobiranje gostaščine še toliko lažje, ker gospodar ni odgovoren za to, ako gostač priklade ne plača. Po dolzih debatah je bil ves napotek za pobiranje gostaščine sprejet in le v nekaterih stavkih po nasvetu dr. Tomana in dr. Orla popravljen. — Naposled so bile dovoljene nekatere poprave mestnega tlaka in še drugih reči, o katerih sta poročala Stedry in Bürger; predlog zastran tlaka od Cetinovičeve hiše do kazine pa ni bil potrjen, ker ni nikakoršne sile za ta tlak (na 1900 gold. prevdarjeni!), dokler ima mesto še mnogo družega potrebnega popraviti in nima denarja odveč.

— Deželni odbor kranjski je 4000 gold. odločil iz deželnega zaklada za prostovoljce, hranilnica 2000 gold., mestni zbor 1000 gold. Po takem se mora še po drugih potih nabrati 5000 gold.

— O posvetovanji učiteljskih zborov o znanem ukazu državnega ministerstva o pospehu slovenskega jezika na naših srednjih šolah smo še poizvedeli dalje, da gimnazijski učiteljski zbor ni odobril predlogov, ki so tako zmerni, da se jim bodo čitatelji naši čudili, ako jim jih povemo, kolikor so nam znani. Predlagalo se je namreč, naj se slovenščina ko materni jezik djanski uči po organični osnovi 1849. leta po 31. do 37. §. in po določilih IV. b. in a.; naj se slovenščini, dokler se ne bodo nekteri nauki slovenski učili, odloči toliko ur na teden, kolikor jej jih odmerja organična osnova; naj bode pripuščeno, da učitelji latinškega in grškega jezika, ki so za to sposobni, klasike zlasti na viši gimnazii tudi v slovenski jezik predstavljati dajo. Razprava o teh predlogih bila je živahna in dolga; toda izvedenci, to je, slovenskega jezika zmožni učitelji ostali so v manjšini s svojimi predlogi. Čudo golemo!

— Po odpisu c. kr. kupčijskega ministerstva od 16. maja l. l. poslednje volitve za ljubljansko kupčijsko in obrtnijsko zbornico niso veljavne, tedaj se morajo brž ko brž nove volitve pričeti. Na teh volitvah je na 3 strani veliko ležeče: prvič zato, da se v zbornico volijo možje, katerim je blagor domačega kupčijstva in obrtnijstva pri srcu, drugič zato, ker zbornica izmed sebe pošilja prisednike k ljubljanski podružnici dunajske banke, in tretjič zato, ker dva poslanca voli v deželni zbor. Zato mora skrb biti vsacemu domoljubu, da se volijo pravi možje v zbornico. „Novice“ so že v 4. listu priporočale 13 mož, ki naj se volijo, in ponavljajo zdaj to priporočilo, kadar pride čas nove volitve. Da pa bojo te nove volitve veljavne, naj se v vsem ravna kakor postava odločuje, da vsak volivec podpiše na volilni list svoje ime ali če sam pisati ne zna, da se postavno podkriža, da se list zapečaten odda in sicer stori, kar koli se bode še zaukazalo. Ker pa le malo volivcev kramarskega, obrtnijskega in rokodelskega stanú po deželi

pozná v Ljubljani stanujoče možé, ki morejo izvoljeni biti, je dolžnost vsacega domoljubnega državljana, da podučí nevedne in po postavni poti na vso moč pripomore v to, da se volijo nasvetovani možje in se pri novi, v vsem postavni volitvi doseže ista velika ali še večja večina, kakor je bila pri prvi volitvi.

— (*Vabilo in naznanilo.*) Odbor slovenske Matice bode 7. dne t. m. ob 5. uri popoldne v mestni dvorani imel tretjo svojo sejo, h kateri se s tem vabijo gg. odborniki. V tej seji bode ta-le

vrsta razgovorov:

1. Bral in potrdil se bode druge seje zapisnik.
 2. Tajništvo bode poročalo o važnejših stvaréh.
 3. Blagajnik bode poročal o računu za 1865. leto in o proračunu za 1866. leto, ki se imata predložiti občnemu zboru.
 4. Pregledovavci matičine blagajnice bode poročali o svojem poslu.
 5. Volili se bodo pregledovavci za gosp. Tušekov rokopis: „štirje letni časi.“
 6. Volili se bodo pregledovavci za rokopis: „Vrtiček samotnih cvetic ranjcega Matevža Hladnika ž njegovim življenjepisom.“
 7. Določilo se bode, kateri 4 ljubljanski g. odborniki za prihodnje leto stopijo iz odbora, in katerih 6 vnanjih?
 8. Razgovor o dr. Ulaginem predlogu: „naj Matica prične izdajati šolke knjige.“
 9. Posameznih odbornikov nasvetje:
 - a) dr. Bleiweis bode predlagal, da Matica izdá koledar za 1867. leto;
 - b) A. Lésar bode nasvetoval, da Matica v zvezo stopi z vsemi slavjanskimi slovstvenimi društvi, s katerimi še ni v zvezi.
- Iz odbora Matice slovenske v Ljubljani 30. maja 1866.

Dr. Lovro Toman, predsednik Matice.

Anton Lésar, odbornik in tajnik.

— Nedavno smo brali, da so g. bogoslovci z Brna za Slomšekov spominek poslali dar; včeraj je vredništvo iz Réke prejelo po g. Fr. Žužel-u, bilježniku duhovništva okrožja Zelinskega v isti namen 12 gold. s temi milimi vrsticami: „Apostolsko djelovanje blažene uspomiene pokojnoga škupa Slomškega nije samo koristilo bratji Slovencem, kojim bilo neposredno namienjeno; već je korist njegova prekoračila meje slovjenštine. „Duhovna hrana“ blaženo-pokojnoga, kano i ina njegova djela, nalaze se u rukah mnogoga hrvatskoga duhovnika, te su tako preko duhovništva koristila narodu hrvatskomu. Duhovništvo okružja Zelinskoga, želeći svoju zahvalnost i duboko štovanje izraziti blaženopokojnomu za duševnu hranu, koje ono i preko njega puk hrvatski izpio iz Njegovih djelah, sakupilo je u svom sastanku od 29. pr. m. 12 fl. Braći Slovencem pozdrav i vruću želju, da im Višnji podá jošte mnogoga Slomškega!“

— Srbska vlada je v Belem gradu osnovala kovaško šolo, ktera ima namen dobro izurjene kovače za potrebo srbskega naroda odgojiti, da ne bi trebalo jih dobivati iz drugih dežel. Gospod dr. Št. Nedok, načelnik kirurškičnega oddelka v beligradski vojni bolnici, rojen Slovenec, se je obrnil o tej zadevi do ravnateljstva ljubljanske kovaške šole, naj bi se srbski vladi poslala osnova te učilnice, da se po nji enaka upravi v Belem gradu, pa tudi slovenska knjiga, po kateri se ta nauk uči v Ljubljani, da se prestavi v srbski jezik. Že smo bili po mnogih avstrijskih deželah naprošeni, naj jim pošljemo popis, kako je vredjena naša šola, da po njenem izgledu take šole napra-

vijo tudi drugod; drago nam je, da se tudi beligradska učilnica vredi po naši.

— (Kako neki kranjski poštar ume jezik slovenski.) Nedavno je nekdo na deželi nesel neko prošnje pismo do c. kr. dež. poglavarstva na pošto, za katero zahteva prejemni list (recepis) in ga, kakor je navada, dobí v nemškem jeziku. Pa kako je bil narejen? Risum teneatis amici! Napisal je poštar na nemško prejemnico ta-le napis — — — H. Karol Dežel. — — Slovenski C. Kr. (ces. kralj.) je prestavil v H. Karol, — dežel. poglavarstvo pa v Deželj. Ko smo dobili ta prečudni recepis v roke, je šel iz roke v roke ter krohota ni bilo ne konca ne kraja. Pa tudi sam poštar se je mogel zdramiti, da je naredil smešen napis, kajti $\frac{3}{4}$ ure dalječ pošlje po-nj, rekši, da se je zmotil. Škoda za-nj! Vreden bi bil shranjen biti v kranjskem muzeji kot živa priča, kako nekteri 1866. leta znajo slovenski! (Se bolji prostor za ta recepis bi pa bil v „Postbüchel-nu“ za 1867. leto; zato ga priporočamo našim pismonosem. Vred.)

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Nekaj se bode vendar še popred poskusilo, predno zagrmijo topovi na severu in jugu, in to je posvèt (konferencija) v Parizu. Izprva se je mislilo, da bode shod (kongres) vladarjev; al zdaj je gotovo, da bode le posvetovanje pooblastencev, ki jih 6 vlad pošlje v Pariz, pa še to ni prav gotovo, ker avstrijska vlada je le pod tem pogojem pripravljena poslati svoja pooblastenca v konferencijo, ako se ne stavi noben tak predlog, po katerem bi se zahtevalo od kakoršne koli vlade, da odstopi kakošno svojih dežel. Konferencija se je imela začeti že 5. dne t. m.; al zdaj se še ne vé, kdaj da se začne. Ako bode vendar to posvetovanje, bode vsaka vlada namestovana po dveh zastopnikih: prvi bo minister unanjih oprav, drugi pa poročnik vladni, in tako pridejo Mensdorf, Bismark, Lamarmora, Gorčakov itd. skupaj. Kar ti dovršijo, predložilo se bode še le vladarjem. — Ruska vlada se najbolj poganja za to, da bi se pomirile razdražene vlade, in brani pravice Avstrii. — Kakor se bere, so zdaj že vse armade pripravljene za boj, ki se brž začne, ako konferencija pariška ostane brez vspeha; to pa je tudi laški kralj zagotovil, da popred se ne sproži ne ena puška, dokler konferencija poslednje besede ne reče. V seji nemškega bunda 1. dan t. m. mu je zastopnik vlade avstrijske zeló važno poročilo razodel, namreč to, da Avstrija razsodbo o Holštajnu prepušča bundu in da po njegovih sklepih se hoče v vsem ravnati; ob enem pa je avstrijska vlada pooblastila deželnega poglavarja holštajnskega, da skliče deželni zbor in zasliši mnenje njegovo. Zdaj morajo srednje in male dežele nemške pokazati: ali so za Avstrijo ali Prusijo. — Laški naši deželi (lombardo-beneški) je razpisano prisiljeno posojilo od 12 milijonov gold., katero se mora v 6 mesecih tako skupaj spraviti, kakor je razpisano za 9 pokrajin. Lahki so zmiraj živili dobroto, da niso imeli bankovcev in papirnatega drobiža; ni tedaj prenapeto, ako se jim naloži zdaj ta zajem. — Po ces. sklepu od 25. maja se bo izdalo za 12 milijonov gold. papirnatih desetíc, ki bojo veljale po vsem cesarstvu razun Laškega. — Po novi rekrutbi, ktera se prične, ako se začne vojska, se bo nabralo še 85.000 novincev in sicer taci, ki so rojeni leta 1845. do 1841. — Kraljevinski odbor hrvaški ni se še vrnil v Zagreb nazaj; al porazumljenja ni pričakovati. — Ogerski deželni zbor še ni spregovoril o tem, kaj misli o vojski, ki je pred durmi. Mestna odbora v Peštu in Zagrebu pa

sta cesarju poklonila pismi udanosti; za ranjene vojake svojega naroda sta obá obljubila podpore. — Nabira za „planinske lovce“ gré, kakor „Slovenec“ iz Celovca piše, polževo pot; nabralo se je v 12–14 dneh (to je, do 2. dne t. m.) le nekaj čez 1000 gold. Nekaj je trda za denar — pravi — nekaj imena nekterih odbornikov niso znana in priljubljena, nekaj so sami žlahtniki in velikaši podpisani, nekaj tudi odborniki sami, ki so se na čelo vstopili, le malo darujejo in podpisujejo, in tako ta reč ne teče, kakor bi bilo želeti. — Njih Veličanstvo cesar se podá, ako se vojska začne, v Prago, da bode blizo bojišča; že se pripravlja poslopje, kjer je dosihmal stanoval presv. cesar Ferdinand, ki se je s cesarico podal v Inspruk na Tirolsko.

Denarni zapisnik Matičini.

Novi udje:

a) z letnim doneskom:

Gospod Urbas Anton, župnik v Zagorji za 1865. in 1866.	
leto	4 gold.
Gospodičina Kadivčeva Radovojka v Škofji Loki za 1866.	
leto	2 „
Slavna kmetijska čitalnica v Podragi na Ipavskem	2 „

Stari udje, ki so plačali za 1865. ali 1866. leto:

a) ustanovniki:

za 1866. leto: Gg. Mali Ognjeslav, Moos Avgust, Auer Juri, Bürger Ljudevit, baron Codelli Anton, dr. Costa Henrik, dr. Cvajer Ivan, Debevec Jožef, pl. Gariboldi France, Heidrich Dragotin, Holcer Dragotin, Jamšek Ivan, dr. Jarec Anton, Klemenčič Jožef, Lézar Anton, Majhenič Gašpar, Milec Rudolf, Močnik Matej, Novak Jan. Kr., Pavšler Jožef, Pesjakova Luiza, Pfeifer France, Pogačar Jan. Zlatoust, Rozman Ivan, Smukavec Ivan, dr. Vojska Andrej, dr. Zupančič France, dr. Jožef Zupan, Toma Zupan, Vavru Ivan, Kušar Jožef, Skale Pavel, Jereb Jožef, Janežič Anton.

b) Letniki:

za 1865. leto: Gg. Toman Ivan, Kosmač Šimen, Jentl Bernard, Križnar Miroslav, Noli Jožip.

za 1866. leto: Gg. Okorn Nace, Završnik France, Kapuz Ivan, Zupančič Ivan, Jaklič Štefan, Svetličič Matija, Kukelj Matija, Orešnik Jožef, Levstik France, Krsnik Jožef, Mulej Andrej, Okorn Nace; — Auer Pavel, Belar Leop., Blaž Jernej, Drašler France, Garbajs Hinko, Gerber Matija, Gnjezda Ivan, Göck Ferdinand, Hohn Hugon, Horak Ivan, Inglič Jakob, Ivanetič Martin, Kaprec Ivan, Klemenčič Anton, Klemens France, Klein Anton, dr. Klofutar Leonhard, Kolman France, Kušar Matija, Lahajner Dragotin, dr. L. M., Lercher Juri, Lozar Jožef, Maršalek Avgust, Ničman Henrik, Oblak Jožef, Pakič Mihael, Perona Ljudevit, Petrič Ivan, Pour Edv., Puhar Dragotin, Praprotnik Andrej, Pregelj Rajmund, Raktelj France, Ribič Jožef, Štrleba Jožef, Štrukelj Gothard, Tomec Jakob, Urh Peter, Valenta Vojteh, Več Ivan, Vrhovec Blaž, Zamejec Jožef, Zitterer Andrej, Šventner Jožef, Drobnič Andrej, Kubelka Vaclav.

V Ljubljani 5. junija 1866.

Dr. Jer. Zupanec.

Listnica vredništva. Gosp. „Resnicoljub.“ v S. — Ali je bilo nekoliko več ali manj snega, ali slana prav taka ali drugačna, pustimo to. Kaj so najdeni novci, bomo vam naznanili drugi pot. — Gospod Edv. Fabr. v T: Ker „Valvazor“ ni cel, ne vemo, ali ga vzame dr. K. v S. Ceno morate sami odločiti. — Gosp. Fr. P. v R: Nekatere pesmice niso sicer slabo narejene; al hvale pravega pesniškega duha jim ne moremo dati. Ker ste slov. jezika dobro zmožni, podajte se raje na drugo polje, ako vas mika slovstvena delavnost — saj nas čaka še na vse kraje potrebnega dela. Tudi se je čas v Evropi sploh predrugačil: za pesmi ni toliko čuta več kakor ga je bilo nekdej. Kako je žvrgolelo še ne tako davno na pr. v logih nemških vse polno pesnikov in kako radostno so se prebirala njih dela, — a zdaj? In kako so omolknili izvrstnejši pesniki naši? Materijalni in politični čas nima srca za pesmi.

Kursi na Dunaji 5. junija.

5% metaliki 56 fl. 46 kr.	Ažijo srebra 129 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 60 fl. 60 kr.	Cekini 6 fl. 14 kr.